

Libuše Jansová
O počátcích
laténské fortifikace
v Čechách

STUDIE
ARCHEOLOGICKÉHO
ÚSTAVU
ČESKOSLOVENSKE
AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

ROČNÍK XI

ISSN 0139-5289

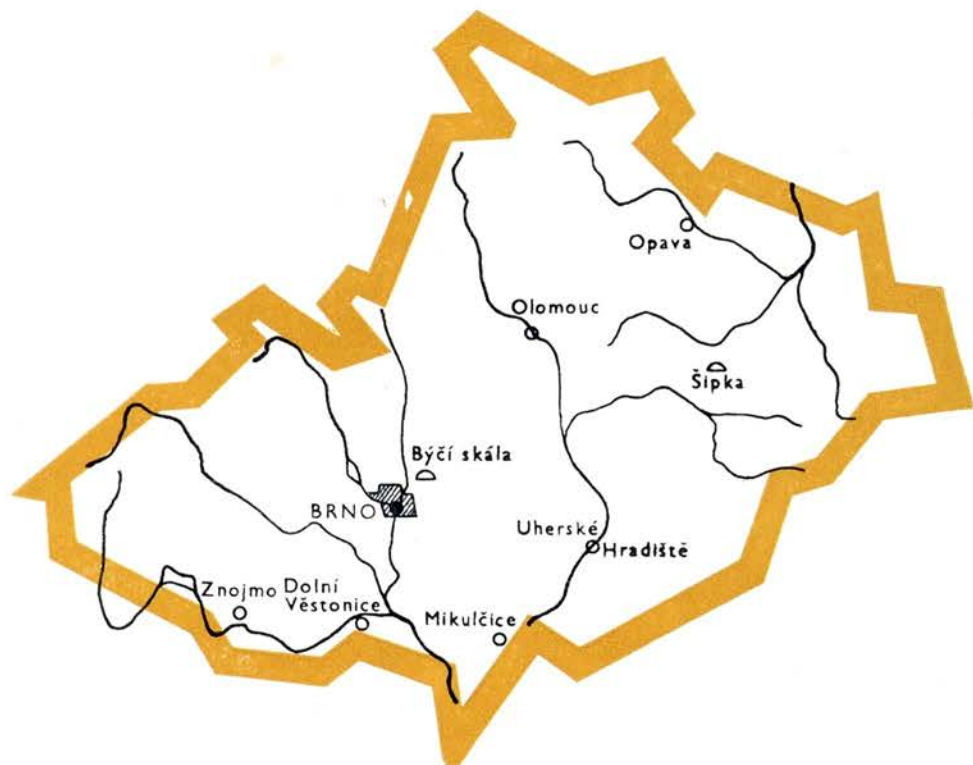
1

ACADEMIA PRAHA

STUDIE ARCHEOLOGICKÉHO ÚSTAVU ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD V BRNĚ

Publikační řada Archeologického ústavu ČSAV v Brně přináší několikrát do roka studie a pojednání shrnující výsledky výzkumných prací v terénu i zabývající se teoretickým hodnocením pozoruhodných a závažných výsledků badatelské práce především Archeologického ústavu ČSAV v Brně, jakož i prací širšího kruhu těch badatelů, kteří se věnují otázkám slovanské archeologie až do XII. století. Každý svazek obsahuje dokonalou kresbnou a fotografickou dokumentaci, mapky, plány a jinojazyčná resumé, pokud práce není celá vydávána v některém světovém jazyku.

Řídí akademik Josef P o u l í k, ředitel Archeologického ústavu ČSAV,
s redakčním kruhem

Výkonný redaktor: PhDr. Jiří M e d u n a, CSc.

Adresa redakce: Archeologický ústav ČSAV v Brně,
662 82 Brno, sady Osvobození 17/19

Zkratka knižní řady: StAÚ Brno

Libuše Jansová
O počátcích
laténské fortifikace
v Čechách

STUDIE
ARCHEOLOGICKÉHO
ÚSTAVU
ČESKOSLOVENSKÉ
AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

ACADEMIA
PRAHA 1983

Ročník XI, sv. 1

Rukopis odevzdán 14. 5. 1980

VĚDECKÝ REDAKTOR
akademik Josef Poulík

RECENZOVAL
dr. Jaromír Ondráček, CSc.

Úvod

Výzkumy, které od roku 1963 provádí Archeologický ústav ČSAV na keltském oppidu Hradiště nad Závistí jižně od Prahy, ukázaly, že význam této mohutné pevnostní soustavy se na přelomu pozdního halštatu a časného laténu zcela vyrovnal, ne-li přesáhl důležitost Hradiště na sklonku keltské moci v Čechách (*Jansová 1966a, b, 1967, 1971; Plesl 1967; Motyková—Drda—Rybová 1977, 1978a, 1978b*). Zároveň poodhalil také clonu nad podobou Hradiště v pozdní době bronzové. Není proto bez významu, že nejbližší keltské oppidum, Hrazany, vzdálené přibližně 25 km vzdušnou čarou na jih od Hradiště nad Závistí a zkoumané za autorčina vedení Archeologickým ústavem ČSAV v letech 1951—1963, bylo v obou těchto obdobích rovněž osídleno. O vztahu Závisti a Hrazan v pozdní době bronzové pojednám jinde, v této studii se pokusím objasnit, jaký byl jejich význam a vztah na přelomu pozdního halštatu k časně době laténské. Pokud jde o Hrazany, vezme-me v úvahu celkové výsledky výzkumu, u Hradiště nad Závistí přihlédneme především k výzkumu brány D, jejíž opevnění vzhledem k její exponované poloze podává svědectví téměř o celé historii Hradiště.

O B S A H

Úvod	3
I. Závist, Brána D	5
1. Hradba s palisádou v líci	6
2. Hradba s bastionem	15
3. Požárový horizont ze starší doby laténské	24
4. Příkop před valem č. III	29
5. Pevňůstka vně příkopu	35
6. Rozbor nálezů	36
II. Hrazany	60
1. Terénní situace a rozptyl nálezů	60
2. Rozbor nálezů	76
III. Datování a pokus o historickou interpretaci	89
1. Vztah brány D k ostatním částem Hradiště nad Závistí	89
2. Chronologie	92
3. Vztah Závisti k Hrazanům	97
Závist und Hrazany an der Schwelle der Latènezeit (Zusammenfassung)	102
Beschreibung der Abbildungen, der Beilagen und der Tafeln	110
Literatura	114

PhDr. Libuše Jansová, CSc.
O počátcích
laténské fortifikace
v Čechách

STUDIE
ARCHEOLOGICKÉHO
ÚSTAVU
ČESKOSLOVENSKÉ
AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

Ročník XI,
svazek 1

Vydala Academia,
nakladatelství Československé akademie věd,
Praha 1983

Návrh obálky Jiří Ledr

Redaktorka publikace Jana Axamitová, prom. hist.

Technická redaktorka Daniela Šebánková

Vydání 1. — 124 stran (33 obr.), 8 stran křídových
příloh, 2 skládané přílohy

12,05 AA — 12,23 VA

Vytiskl Tisk, knižní výroba, n. p., Brno, závod 5,
provoz 54, Brno, Gottwaldova 21

Náklad 800 výtisků — 02/63 — 6578
21-112-82

Cena brožovaného výtisku 24,— Kčs
509-21-827

**STUDIE ARCHEOLOGICKÉHO ÚSTAVU
ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD V BRNĚ**

V

1. Václav ČUPR - Ladislav PÁGO: Záchrané úpravy kovových archeologických nálezů
2. Jaroslav MALINA: System of Analytical Archeography
3. Anna MEDUNOVÁ-BENEŠOVÁ: Jevišovická kultura na jihozápadní Moravě

VI

1. Ivan PEŠKAŘ - Karel LUDIKOVSKÝ: Žárové pohřebiště ve Velkých Hostěrádkách (o. Břeclav)
2. Jan BENEŠ: Auxilia Romana in Moesia atque in Dacia
3. Karel VALOCH: Die endpaläolithische Siedlung in Smolín

VII

1. Pavel KOŠTUŘÍK: Neolitické sídliště s malovanou keramikou u Jaroměřic n. R.

VIII

1. Jaroslav MALINA: Metody experimentu v archeologii
2. Josef UNGER a kol.: Pohořelice-Klásterka. Pravěké sídliště, slovanská osada a zaniklá středověká ves
3. Bohuslav KLÍMA: Zámečnická práce staromoravských kovářů v Mikulčicích

IX

1. Jiří SVOBODA: Křemencová industrie z Ondratíc
2. Stanislav STUHLÍK: Osídlení jeskyň ve starší a střední době bronzové na Moravě
3. Zdeněk KRATOCHVÍL: Tierknochenfunde aus der grossmährischen Siedlung Mikulčice I. Das Hausschwein

X

1. Jiří ŘÍHOVSKÝ: Základy středodunajských popelnicových polí na Moravě
 2. Bořivoj DOSTÁL: K časně slovanskému osídlení Břeclavi—Pohanska
-

Přehled výzkumů

1956 [80 str., 22 tab.], Brno 1959*)	1967 (128 str., 110 tab.), Brno 1970
1957 (212 str., 20 tab.), Brno 1958*)	1968 (147 str., 67 tab.), Brno 1970
1958 (110 str., 32 tab.), Brno 1958*)	1969 [86 str., 42 tab.], Brno 1970
1959 (186 str., 37 tab.), Brno 1960*)	1970 (148 str., 64 tab.), Brno 1971
1960 (115 str., 44 tab.), Brno 1961*)	1971 (266 str., 118 tab.), Brno 1972
1961 (111 str., 40 tab.), Brno 1962	1972 (184 str., 76 tab.), Brno 1973
1962 [77 str., 31 tab.], Brno 1963	1973 (252 str., 123 tab.), Brno 1974
1963 [85 str., 36 tab.], Brno 1964	1974 (100 str., 83 tab.), Brno 1975
1964 [81 str., 50 tab.], Brno 1965	1975 (110 str., 51 obr., 35 tab.), Brno 1977
1965 [87 str., 42 tab.], Brno 1966	1976 (140 str., 75 obr., 36 tab.), Brno 1978
1966 [76 str., 58 tab.], Brno 1967*)	*) rozebráno

Fontes Archaeologiae Moravicae

- I. Boris Novotný, Hromadný nález ze 16. století v Brně. — *Ein Hortfund aus dem 16. Jahrhundert in Brno.* — Brno 1959 (34 str., 19 tab.) — rozebráno
- II. Jiří Meduna, Staré Hradisko. Katalog nálezů uložených v muzeu města Boskovic. — *Katalog der Funde im Museum der Stadt Boskovice.* — Brno 1961 (78 str., 50 tab.) — rozebráno
- III. Milan Stloukal, Mikulčice. Antropologický materiál z I. pohřebiště. — *Anthropologisches Material aus der I. Begräbnisstätte.* — Brno 1962 (100 str., 36 tab.)
- IV. Karel Tihelka, Hort- und Einzelfunde der Úněticer Kultur und des Věteřover Typus in Mähren. — Brno 1965 (100 str., 36 tab.)
- V. Jiří Meduna, Staré Hradisko II. Katalog nálezů z moravských muzeí. — *Katalog der Funde aus den Museen in Brno, Praha, Olomouc, Plumlov und Prostějov.* — Brno 1970 (166 str., 57 tab.)
- VI. Anna Medunová-Benešová, Jevišovice — Starý Zámek. *Schicht B. Katalog der Funde.* — Brno 1972 (173 str., 110 tab. 2 obr.)
- VII. Anna Medunová-Benešová, Grešlové Mýto. Äneolithische Höhensiedlung „Nad Mírovcem“. *Katalog der Funde.* — Brno 1973 (104 str., 78 tab.)
- VIII. Karel Absolon — Bohuslav Klíma, Předmostí, ein Mamutjägerplatz in Mähren. — Praha 1977 (216 str., 210 tab.)
- IX. Anna Medunová-Benešová, „Palliardiho hradisko“. *Eine äneolithische Höhensiedlung bei Vysočany, Bez. Znojmo — Katalog der Funde.* — Brno 1977 (161 str., 76 tab.)
- X. Vít Dohnal, Kultura lužických popelníkových polí na východní Moravě. — Brno 1977 (85 str., 75 obr., 5 tab.)
- XI. Jiří Meduna, Die latènezeitlichen Siedlungen und Gräberfelde in Mähren [Katalog]. — Brno 1980 (358 str., 96 tab.)

Objednávky vyřizuje Archeologický ústav ČSAV, 662 82 Brno, sady Osvobození 17—19